

Väljaandja:	Vabariigi Valitsus
Akti liik:	määrus
Teksti liik:	algtekst-terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	13.04.2007
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	31.01.2009
Avaldamismärge:	RT I 2007, 29, 169

Kõpu looduskaitseala kaitse-eeskiri

Vastu võetud 30.03.2007 nr 97

Määrus kehtestatakse «Looduskaitseaduse» § 10 lõike 1 alusel.

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Kõpu looduskaitseala kaitse-eesmärk

(1) Kõpu looduskaitseala²(edaspidi *kaitseala*) kaitse-eesmärk on:

- 1) tutvustada ning kaitsta pärast-jääaegsetel pinnavormidel kujunenud loodusmaastikke ja kooslusi, elustiku mitmekesisust ning kaitsealuseid liike;
- 2) kaitsta liike, keda nõukogu direktiiv 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta nimetab I lisas ja kellest üks on I kaitsekategooria liik, kolm on II kaitsekategooria liigid ning öösorr (*Caprimulgus europaeus*), rukkirääk (*Crex crex*), musträhn (*Dryocopus martius*), sookurg (*Grus grus*), nõmmelõoke (*Lullula arborea*), herilaseviu (*Pernis apivorus*) ja händkakk (*Strix uralensis*) on III kaitsekategooria liigid;
- 3) kaitsta elupaigatüüpe, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta nimetab I lisas. Need elupaigatüübid on: esmased rannavallid (1210)³, eelluited (2110), valged luited ehk liikuvad rannikuluited (2120), hallid luited ehk kinnistunud rannikuluited (2130*), metsastunud luited (2180), sinihelmikakooslused (6410), puisniidud (6530*), allikad ja allikasood (7160), lääne-mõõkrohuga lubjarikkad madalsood (7210*), liigirikkad madalsood (7230), vanad loodusmetsad (9010*), vanad laialehised metsad (9020*), rohunditerikkad kuusikud (9050), soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*) ning siirdesoo- ja rabametsad (91D0*);
- 4) kaitsta nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ II lisas nimetatud liiki, mis on ühtlasi I kaitsekategooria liik, ning II lisas nimetatud liiki, mis on ühtlasi II kaitsekategooria liik.

(2) Kaitseala maa- ja veeala jaguneb vastavalt kaitsekorra eripärale ja majandustegevuse piiramise astmele kahekümneks sihtkaitsevööndiks ja neljaks piiranguvööndiks.

(3) Kaitsealal tuleb arvestada «Looduskaitseaduses» sätestatud piiranguid käesolevas määruses sätestatud erisustega.

§ 2. Kaitseala asukoht

(1) Kaitseala asub Hiiu maakonnas Kõrgessaare vallas Heistesoo, Hirmuste, Kalana, Kaleste, Kiduspe, Kõpu, Luidja, Mägipe, Ojaküla, Palli, Poama, Suurepsi, Suureranna, Tiharu, Vilima ja Ülendi külas.

(2) Kaitseala välispiir ja vööndite piirid on esitatud kaardil määruse lisas⁴.

§ 3. Kaitseala valitseja

Kaitseala valitseja on Keskkonnaministeeriumi Hiiumaa keskkonnateenistus.

2. peatükk KAITSEKORRA ÜLDPÕHIMÕTTED

§ 4. Lubatud tegevus

(1) Inimestel on lubatud viibida kogu kaitsealal.

(2) Füüsilise isiku või eraõigusliku juriidilise isiku omandis oleval kinnisasjal viibimine on lubatud, arvestades «Asjaõigusseaduses» ja «Looduskaitseaduses» sätestatud.

(3) Telkimine ja lõkke tegemine kaitsealal on lubatud ainult paikades, mis on kaitseala valitseja poolt selleks ette valmistatud ja tähistatud. Telkimine ja lõkke tegemine õuemaal on lubatud omaniku loal.

(4) Kaitsealal on lubatud rahvaürituste korraldamine paikades, mis on kaitseala valitseja poolt ette valmistatud ja tähistatud, ning kuni 30 osalejaga rahvaürituste korraldamine selleks ettevalmistamata ja tähistamata kohtades. Rohkem kui 30 osalejaga rahvaürituste korraldamine selleks ettevalmistamata ja tähistamata kohtades on lubatud üksnes kaitseala valitseja nõusolekul. Õuemaal on rahvaürituste korraldamine lubatud omaniku loal.

(5) Kaitseala teedel on lubatud sõidukiga sõitmine. Mootorsaaniga on lubatud sõita kaitseala valitseja nõusolekul. Sõidukiga sõitmine väljaspool teid ja maastikusõidukiga sõitmine ning mootorsaaniga sõitmine kaitseala valitseja nõusolekuta on lubatud õuemaal, järelevalve- ja päästetöödel, kaitse-eeskirjaga lubatud töödel, kaitseala valitsemisega seotud töödel, kaitseala valitseja nõusolekul teostatavas teadustegevuses, ujuvvahendi transportimisel maaomaniku poolt tema maale jääval rannal ning piiranguvööndis teostatavatel liinirajatiste hooldamiseks vajalikel töödel ja maatulundusmaal metsamajandustöödel või põllumajandustöödel.

§ 5. Keelatud tegevus

Kaitseala valitseja nõusolekuta on kaitsealal keelatud:

- 1) muuta katastriüksuse kõlvikute piire ja sihtotstarvet;
- 2) koostada maakorralduskava ja teostada maakorraldustoiminguid;
- 3) väljastada metsamajandamiskava;
- 4) kehtestada detailplaneeringut ja üldplaneeringut;
- 5) anda nõusolekut väikeehitise, sealhulgas lautri või paadisilla ehitamiseks;
- 6) anda projekteerimistingimusi;
- 7) anda ehitusluba.

§ 6. Tegevuse kooskõlastamine

(1) Kaitseala valitseja ei kooskõlasta tegevust, mis kaitse-eeskirja kohaselt vajab kaitseala valitseja nõusolekut, kui see võib kahjustada kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või seisundit.

(2) Kui tegevust ei ole kaitseala valitsejaga kooskõlastatud või tegevuses ei ole arvestatud kaitseala valitseja kirjalikult seatud tingimusi, mille täitmisel tegevus ei kahjusta kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või seisundit, ei teki isikul, kelle huvides nimetatud tegevus on, vastavalt «Haldusmenefluse seadusele» õiguspärasust sellise tegevuse õiguspärasuse osas.

(3) Keskkonnaministeeriumil või kavandatava tegevuse asukoha keskkonnateenistusel on keskkonnamõju hindamise järelevalvajana õigus määrata kaitseala kaitseks keskkonnanõudeid, kui kavandatav tegevus võib kahjustada kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või seisundit.

3. peatükk SIHTKAITSEVÖÖND

§ 7. Sihtkaitsevööndi määratlus

(1) Kaitseala sihtkaitsevöönd on kaitseala maa- või veeala seal väljakujunenud või kujundatavate looduslike ja poollooduslike koosluste säilitamiseks.

(2) Kaitsealal on 20 sihtkaitsevööndit:

- 1) Arapsi sihtkaitsevöönd;
- 2) Heistesoo sihtkaitsevöönd;
- 3) Hirmuste sihtkaitsevöönd;
- 4) Kaleste sihtkaitsevöönd;
- 5) Kriipsuränga sihtkaitsevöönd;
- 6) Kõivasoo sihtkaitsevöönd;
- 7) Kõriku sihtkaitsevöönd;
- 8) Lepistupao sihtkaitsevöönd;
- 9) Ligude sihtkaitsevöönd;
- 10) Linnaru sihtkaitsevöönd;
- 11) Mägipe sihtkaitsevöönd;
- 12) Niidametsa sihtkaitsevöönd;
- 13) Ohami sihtkaitsevöönd;
- 14) Palli sihtkaitsevöönd;
- 15) Rattagu sihtkaitsevöönd.
- 16) Rebastemäe sihtkaitsevöönd;
- 17) Ristna sihtkaitsevöönd;
- 18) Roogaja sihtkaitsevöönd;
- 19) Tiharu sihtkaitsevöönd;
- 20) Väikesoode sihtkaitsevöönd.

§ 8. Sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk

Sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on:

- 1) Arapsi sihtkaitsevööndis männikute ja vanade looduslike metsaosade säilitamine ning loodusliku arengu tagamine, metsakoosluste loodusliku mitmekesisuse taastamine ning seejärel looduslikule arengule jätmine;
- 2) Heistesoo, Kaleste, Kriipsuränga, Kõriku, Lepistupao, Ligude, Linnaru, Niidametsa, Ohami, Palli, Rattagu, Roogoja ja Väikesoode sihtkaitsevööndis metsaõkosüsteemi arengu tagamine üksnes loodusliku protsessina;
- 3) Hirmuste sihtkaitsevööndis litemännikute ja vanade looduslike metsaosade säilitamine ning loodusliku arengu tagamine, metsakoosluste loodusliku mitmekesisuse taastamine ning rannikukoosluste kaitse;
- 4) Kõivasoo sihtkaitsevööndis sookosluste säilitamine ja taastamine ning loodusliku mitmekesisuse kaitse;
- 5) Mägipe sihtkaitsevööndis litemännikute ja vanade looduslike metsaosade säilitamine ning loodusliku arengu tagamine, metsakoosluste loodusliku mitmekesisuse taastamine;
- 6) Rebastemäe sihtkaitsevööndis männikute ja vanade looduslike metsaosade säilitamine ning loodusliku arengu tagamine, metsakoosluste loodusliku mitmekesisuse taastamine ning seejärel looduslikule arengule jätmine ja metsakoosluste ning maastiku tutvustamine;
- 7) Ristna sihtkaitsevööndis vanade looduslike metsaosade säilitamine, rannikukoosluste kaitse;
- 8) Tiharu sihtkaitsevööndis poollooduslike koosluste taastamine ja hooldamine.

§ 9. Lubatud tegevus

(1) Sihtkaitsevööndis on lubatud:

- 1) majjade, seente ja muude metsa kõrvalsaaduste varumine, välja arvatud sammalde, samblike, puukoore ja -vaigu varumine;
- 2) jahipidamine, välja arvatud Kaleste, Linnaru ja Ohami sihtkaitsevööndis.

(2) Kaitseala valitseja nõusolekul on sihtkaitsevööndis lubatud:

- 1) metsakoosluse kujundamine vastavalt kaitse-eesmärgile, välja arvatud Heistesoo, Kaleste, Kriipsuränga, Kõriku, Lepistupao, Ligude, Linnaru, Niidametsa, Ohami, Palli, Rattagu, Roogoja ja Väikesoode sihtkaitsevööndis;
- 2) kaitsealuste liikide elutingimuste säilitamiseks vajalik tegevus;
- 3) poollooduslike koosluste ilme ja liigikoosseisu tagamiseks vajalik tegevus Tiharu sihtkaitsevööndis;
- 4) tootmisotstarbete ehitise püstitamise ja õpperadade rajamise kaitseala tarbeks ning olemasolevate ehitiste hooldustööd;
- 5) tehnovõrgu rajatiste rajamine kaabelliinina kaitsealal paikneva kinnistu või kaitseala tarbeks, välja arvatud Heistesoo, Kõivasoo, Ligude, Niidametsa ja Väikesoode sihtkaitsevööndis;
- 6) adru varumine.

§ 10. Keelatud tegevus

(1) Sihtkaitsevööndis on keelatud:

- 1) majandustegevus;
- 2) loodusvarade kasutamine;
- 3) uute ehitiste püstitamine, välja arvatud käesoleva määruse § 9 lõike 2 punktides 4 ja 5 nimetatud juhul;
- 4) maaparandussüsteemide hoiutööd, välja arvatud loodusliku veerežiimi taastamine Kõivasoo sihtkaitsevööndis.

§ 11. Vajalik tegevus

Tiharu sihtkaitsevööndis on poollooduslike koosluste esinemisaladel nende ilme ja liigikoosseisu tagamiseks vajalik niitmine, loomade karjatamine, puu- ja põdsarinde kujundamine ja harvendamine.

4. peatükk PIIRANGUVÖÖND

§ 12. Piiranguvööndi määratlus

(1) Kaitseala piiranguvöönd on kaitseala osa, mis ei kuulu sihtkaitsevööndisse.

(2) Kaitsealal on 4 piiranguvööndit:

- 1) Kaleste piiranguvöönd;
- 2) Kõivasoo piiranguvöönd;
- 3) Põhjaranna piiranguvöönd;
- 4) Ristna piiranguvöönd.

§ 13. Piiranguvööndi kaitse-eesmärk

Piiranguvööndi kaitse-eesmärk on:

- 1) Kaleste piiranguvööndis rannikukoosluste kaitse;
- 2) Kõivasoo piiranguvööndis sookosluste loodusliku seisundi tagamine Kõivasoo sihtkaitsevööndis, kaitsealuste liikide elupaiga kaitse ning looduse mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamine;

- 3) Põhjaranna piiranguvööndis maastikuilme säilitamine ja kaitseala terviklikkuse tagamine;
- 4) Ristna piiranguvööndis rannikukoosluste säilitamine ning looduse mitmekesisuse ja maastikuilme kaitse.

§ 14. Lubatud tegevus

(1) Piiranguvööndis on lubatud:

- 1) majandustegevus;
- 2) jahipidamine.

(2) Kaitseala valitseja nõusolekul on piiranguvööndis lubatud:

- 1) ehitise püstitamine Põhjaranna ja Kõivasoo piiranguvööndis;
- 2) ehitise püstitamine kaitseala tarbeks Ristna piiranguvööndis;
- 3) ehitise püstitamine kaitseala või sadama tarbeks Kaleste piiranguvööndis.

§ 15. Keelatud tegevus

Piiranguvööndis on keelatud:

- 1) uue maaparandussüsteemi rajamine;
- 2) maavara kaevandamine;
- 3) uuendusraie;
- 4) veekogude kaldajoone muutmine ning uute veekogude rajamine;
- 5) biotsiidi ja taimekaitsevahendi kasutamine metsamaal ja looduslikul rohumaal;
- 6) puhtpuistute kujundamine ja energiapuistute rajamine.

§ 16. Vajalik tegevus

Ristna ja Põhjaranna piiranguvööndis on poollooduslike koosluste esinemisaladel nende ilme ja liigikoosseisu tagamiseks vajalik niitmine, loomade karjatamine, puu- ja põõsarinde kujundamine ja harvendamine.

5. peatükk RAKENDUSSÄTTED

§ 17. Määruste muutmine ja kehtetuks tunnistamine

(1) Vabariigi Valitsuse 29. aprilli 1998. a määruses nr 89 «Rattagu looduskaitseala ning Kukka maastikukaitseala moodustamine, kaitse-eeskirjade ja välispiiride kirjelduste kinnitamine» (RT I 1998, 39, 602; 2006, 41, 313) tehakse järgmised muudatused:

1) määruse pealkiri sõnastatakse järgmiselt:

«Kukka maastikukaitseala moodustamine, kaitse-eeskirja ja välispiiri kirjelduse kinnitamine»;

2) punkt 1 sõnastatakse järgmiselt:

« 1. Moodustada Kukka maastikukaitseala.»;

3) punkti 2 alapunktid 3 ja 4 tunnistatakse kehtetuks;

4) punkt 3 sõnastatakse järgmiselt:

« 3. Määrata Kukka maastikukaitseala valitsejaks Keskkonnaministeeriumi Hiiumaa keskkonnateenistus.».

(2) Vabariigi Valitsuse 19. veebruari 1999. a määrus nr 64 «Kõpu maastikukaitseala kaitse-eeskirja ja välispiiri kirjelduse kinnitamine» (RT I 1999, 20, 329; 2005, 71, 556) tunnistatakse kehtetuks.

¹Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50; C 241, 29.08.1994, lk 175; L 305, 8.11.1997, lk 42–65; L 236, 23.09.2003, lk 667–702; L 284, 31.10.2003, lk 1–53) ja nõukogu direktiiv 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (EÜT L 103, 25.04.1979, lk 1–18; L 291, 19.11.1979, lk 111; L 319, 7.11.1981, lk 3–15; L 233, 30.08.1985, lk 33–41; L 302, 15.11.1985, lk 218; L 100, 16.04.1986, lk 22–25; L 115, 8.05.1991, lk 41–55; L 164, 30.06.1994, lk 9–14; C 241, 29.08.1994, lk 175; L 223, 13.08.1997, lk 9–17; L 236, 23.09.2003, lk 667–702).

²Kaitseala on moodustatud Hiiumaa Rajooni TSN Täitevkomitee 28. mai 1958. a otsusega nr 34 «Looduskaitse korraldamisest Hiiumaa rajoonis» kaitse alla võetud Ristna pankranniku, kolhoosi Punalipp territooriumil asuva luuderohu alusmetsa ja Kõrgessaare metskonna luuderohu alusmetsa, 26. septembri 1962. a otsusega nr 70 «Looduskaitse kindlustamisest Hiiumaa rajoonis» kaitse alla võetud Kõrgessaare metskonna Palli vahtkonna jugapuude kasvukoha ja Kõpu küla karjamaa luuderohu kasvukoha, 18. detsembri 1968. a otsusega nr 120 «Looduse kaitset Hiiumaa rajoonis» kaitse alla võetud Kaleste rand-ogaputke, randseaherne ja randorashaina kasvukoha ning 30. juuli 1973. a otsusega nr 76 «Looduskaitsealastest tööst Hiiumaa rajoonis» kaitse alla võetud Linnaru mägede baasil. Tulenevalt Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a korralduse nr 615-k «Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri» lisa 1 punkti 2 alapunktist 142 jääb kaitsealale Kõpu loodusala, kus tegevuse kavandamisel tuleb hinnata selle mõju loodusala kaitse-eesmärkidele, arvestades Natura 2000 võrgustiku alade suhtes kehtivaid erisusi.

³Sulgudes on siin ja edaspidi kaitstava elupaigatüübi koodinumber vastavalt nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisale. Tärniga (*) on tähistatud esmatahtsad elupaigatüübid.

⁴Kaitseala välispiir ja vööndite piirid on märgitud määruse lisa esitatud kaardil Eesti põhikaardi (mõõtkava 1:10 000) alusel, kasutades maakatastri andmeid seisuga juuni 2004. a.
Ala kaardiga saab tutvuda Hiiumaa keskkonnateenistuses, Riiklikus Looduskaitsekeskuses, Keskkonnaministeriumis, Keskkonnaministeriumi Info- ja Tehnokeskuses ning Maa-ameti veebilehel maainfosüsteemis (www.maaamet.ee).

Peaminister Andrus ANSIP

Keskkonnaminister Rein RANDVER

Riigisekretär Heiki LOOT

Määruse lisa on avaldatud elektroonilises Riigi Teatajas. Alus: «Riigi Teataja seaduse» § 4 lõige 2 ja riigisekretäri 29.06.2005. a resolutsioon nr 17-1/0505738.

[Kõpu looduskaitseala](#)